A°. 1833. N°. 67.

DONDERDAG DEN 22sten AUGUSTUS.

SURINAAMSCHE COURANT.

PARAMARIBO.

PARAMARIBO, 20 *Augustus* 1833.

Ter gelegenheid der *Verjaardag* van Z. M. Onze Geëerbiedigde KONING, zal op aanstaande Zaturdag den 24sten dezer maand, om *tien* uren, 's voormiddags na den afloop der groote PARADE, door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal, ten Gouvernements-huize publieke *Audientie* worden verleend, aan de *Civiele en Militaire Authoriteiten, Ambtenaren, Ingezetenen en Particulieren* in deze Kolonie.

Hetgeen de ondergeteekende, door deze de eer heeft, ter kennisse van het algemeen te brengen.

De Chef van den Staf,
R. H. ESSER.

SCHEEPS - TIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN.

Den 15den dezer, de Fransche Schoener *la Confiance*, Kapt. Severein, van Cajenne.

Den 19den, het Hoeker-Schip *Guyana*, Kapt. F. Popken, van Rotterdam.

Idem, het Schip *Maria*, Kapt. J. J. Brouwer qq., van Amsterdam.

IN TEXEL GEARRIVEERD:

Den 5den Junij, de Brik *Paramaribo*, Kapt. K. Spiegelberg.

Den 11den, het Schip *Atalanta*, Kapt. C. Meijer; — beiden uit Engeland.

Den 18den, de Nd. Am. Brik *Creole*, Kapt. J. Clarckson.

IN HELLEVOETSLUIS:

Den 11den, de Deensche Brik *Charlotte Maria*, Kapt. N. E. Frost. — Allen van hier.

SCHEPEN IN LADING VOOR DEZE KOLONIE.

Het Schip *de Dageraad*, Kapt. R. C. Stade.
» » *Noord Holland*, Kapt. H. K. Ruijl.
» » *Edams Welvaren*, Kapt. H. Rolff.
» » *de Jonge Gerarda Cornelia*, Kapt. Boy Jansen.
» » *Sophia Maria*, Kapt. G. L. Röperhoff.
» » *de Jonge Lodewijk Anthonie*, Kapt. R. Tjebbes.
» » *Suriname*, Kapt, W. H. Bakker.
» » *Amsterdam*, Kapt. C. Abrahamsz.
» » *Catharina Anna Helena*, Kapt. P. H. Bos.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

GRONINGEN, 16 *Junij*. Eene ontzettende ramp heeft een aanzienlijk gedeelte dezer Provincie in de afgeloopen week getroffen:

Nadat is deze en in de vorige maand eene, voor den tijd des jaar, hoogst buitengewone warmte, zonder regen, had plaats gehad, ontstond er op den 11den dezer brand in de ten eenemale uitgedroogde veenen van deze en naburige Provincien, welke brand door den zwaren en aanhoudenden storm zoo zeer toenam, dat in weinige uren meest alle veenen in volle vlam stonden. Dit duurde voort tot den volgenden dag, en, met eene nog onberekenbare uitgestrektheid van de oppervlakte der veengronden, is in de gemeenten Leek en Marum, vooral in het gehucht Zevenhuizen, genoegzaam alle te velde staande turf en onder de gemeenten Oude en Nieuwe Pekel-A, Veendam, Wildervank, Oostwedde, Wedde en de Meeden, een zeer groot gedeelte van de voorhanden zoo ouden als nieuwen turf verbrand

Het is nog niet te berekenen hoe vele duizenden scheepsladingen turf een prooi der vlammen geworden zijn, en welke verliezen daardoor geleden geworden, maar dat is zeker, dat zoo veel te gelijk brandende veengrond en turf, onder het aanhoudend waaijen van eenen geduchten storm, de verwoesting heinde en ver verspreid heeft, met dat gevolg, dat alle huizen schepen, korenvelden en wat zich al verder in de rigting van den brand voordeed, op het onverwachtst, in één oogenblik en zonder dat eenige redding mogelijk was ten eenemale vernield werd, zoo dat meerdere voor weinige dagen nog bloeijende gedeelten van onze veenkolonien thans in woestenijnen verkeerd zijn.

In de gemeente de Leek alleen zijn omtrent 70 huizen verbrand, in andere streken is dat getal minder, maar in alles zullen wel 100 huizen in deze provincie verloren gegaan zijn. Drie schepen, met turf geladen, of welke in lading lagen, zijn tot aan het water afgebrand, hetwelk met verscheidene veenpramen mede het geval is, terwijl meest al het veengereedschap verloren is gegaan. — Het is reeds bekend dat *drie* menschen ellendig verbrand zijn. *Een* persoon is later aan zijne brandwonden overleden en *vier* lijders zijn nog onder behandeling.

Wij zullen niet ondernemen een tafereel te schetsen van den verschrikkelijken toestand van die gedeelten onzer veenkolonien, op den 11den en 12den dezer, toen dezelve, in eene nog niet te bepalen uitgestrektheid, in lichte laaije vlam stonden: — ooggetuigen verzekeren ons, dat zoodanig tafereel, naar waarheid voorgedragen, door niemand geloofd zouden worden, ten zij door de ooggetuigen zelve!

(*Haarl. Courant.*)

AMSTERDAM, 18 *Junij*. In ons Nummer van gisteren hebben wij met een enkel woord gesproken van de voorstellen welke in het Engelsche Lagerhuis nopens de kwestie van het O. I. Charter ter tafel gebragt zijn. Plaatsgebrek belette ons toen een uitvoerig verslag van die voorstellen te geven, welke hoofdzakelijk hierop nederkomen: Om den band, die thans bestaat tusschen het handeldrijvend en het souverein karakter der O. I. Compagnie te ontbinden; om de Compagnie als een handeldrijvend ligchaam af te schaffen en de handel voor elk een geheel open te stellen; om aan de Compagnie toe te staan, haar tegenwoordig gezag in Indie voor den tijd van twintig jaren uit te oefenen; om het bezit van landen door Europeanen in de Oostindien te wettigen, en om aan de inboorlingen van Indie, van welke kleur, geboorte of goddienst zij zijn mogen, het regt toe te kennen van, even als Europeanen, verkiesbaar tot alle posten te zijn. Daarentegen wil het Gouvernement aan de Compagnie, tot vergoeding van den afstand harer regten en privilegien, het volgende toestaan:

De tegenwoordige interessen of devidenden, ten bedrage van 630,000 £st., die de actie-houders thans jaarlijks ontvangen, zullen hun verzekend worden door eene annuiteit, te vestigen alleen op de territoriale inkomsten van Indie.

Na het verloop van twintig jaren, gedurende welke het bestuur in handen der Compagnie zal blijven, zullen de actiehouders het regt hebben, zoo zij dan van het bestuur van Indie verstoken worden, om de aflossing van hun kapitaal te vorderen; doch zoo zij op dien tijd hun kapitaal niet opvragen, zal de genoemde annuiteit van 630,000 £st. voor den tijd van veertig jaren blijven voortduren.

Na die veertig jaren zal het ter keus van het Parlement staan, mits drie jaren te voren waarschuwende, om gezegde annuiteit af te lossen met 100 pond voor elke 5 pond 5 schellingen der annuiteit.

Voorts zal er een waarborgfonds zijn van twee millioen, dat op mag loopen tot dat het met de interessen twaalf millioen bedraagt; moetende dit strekken om de geregelde betaling der annuiteit te verzekeren, en eindelijk gebruikt worden tot het afbetalen van het kapitaal der Compagnie.

Dit zijn de punten, waarover het Gouvernement en de Compagnie het eens zijn geworden. Overigens wordt voorgesteld, dat het Gouvernement, op de Amerikaansche manier, de regten op de Thee volgens de hoedanigheid zal regelen, zoo dat deze niet onevenredig op de gebruikers der mindere soorten drukken, waartoe men de Thee in vier of vijf klassen verdeelen en dienvolgens belasten zal. Voor den voorraad nu in handen der Compagnie, die gerekend wordt voor de consumtie van twee jaren, zal aan de Compagnie genoegzame tijd gegeven worden om die af te zetten alvorens de bijzondere handelaars met haar in mededinging zullen mogen komen.

Er schijnen geene beperkingen te zullen ingevoerd worden, wat de grootte der schepen voor den handel op China betreft. De Compagnie zal de zijdenfabrijken kunnen houden tot dat zij kapitalisten vindt om die zaak over te nemen.

Eindelijk is door den Heer Grant, na dat hij het plan zeer omstandig ontwikkeld en toegelicht had, voorgesteld te besluiten:

Dat alle Zr. Ms. onderdanen vrijheid hebben op de havens van China te varen en te handelen in Thee en andere voortbrengselen van dat Rijk, mits zich gedragende naar zoodanige bepalingen en schikkingen, die het Gouvernement noodig oordeelen zal voor de commerciële en politieke belangen des lands; dat, zoo de O. I. Compagnie aan de Kroon hare landen en bezittingen in Indie overdraagt, de Kroon alle verpligtingen op zich zal nemen, die de Compagnie heeft aangegaan, volgens de regelen, die het Parlement goed zal vinden te bepalen, en eindelijk, dat het bestuur van Indie zal blijven in handen der O. I. Compagnie, onder zoodanige bepalingen als het Parlement zal voorschrijven. — Het Huis heeft genoegen genomen met deze besluiten.

— De *Kölnsche Zeitung* deelt het volgende berigt mede: De stad Thorn is op den 4den Mei door een groot ongeluk getroffen. Op dezen dag, omstreeks 7 ure des avonds, deed een jongen, die bij den koopman Wechsel als leerling stond, zoo men vermoedt uit wrok tegen dezen zijnen meester, het bovengedeelte van diens in de breede straat nabij de markt gelegene woonhuis, door het aldaar opgelegde buskruid te ontsteken, in de lucht vliegen. De uitbarsting was vreesselijk; drie menschen werden daardoor gedood, en ongeveer een twintigtal meerder of minder bedenkelijk gewond. Vele zich op straat bevindende lieden storteden van schrik ter aarde, de belendende huizen werden schier geheel vernield, en ongeveer een dertigtal der meer verwijderd staande woongebouwen zwaar beschadigd. In de nabijgelegene straten zijn nagenoeg alle vensters verbrijzeld en zelfs met derzelver raamkruissen uitgeslagen. Het lijk van den jongen, die dit onheil heeft gesticht, werd op 100 schreden afstands op een dak gevonden, zijn ééne been was echter boven over het Raadhuis henen op ongeveer 300 schreden afstands tot op een dak voortgesleurd. Overal in de straten vond men tegels en dakpannen liggen, zoodat men zich zelfs verwonderen moet, dat niet nog meer menschen verplet zijn geworden.

(*Nieuwe Amsterd. Court. en Alg. Handelsb.*)

BREDA, 21 *Junij.* Het *Journal d'Anvers*, behelst nog de volgende bijzonderheden omtrent het springen van den monster-mortier:

»Gisteren den 18 begonnen de proeven met dit monsterstuk, aan de polygoon van Brecaet, verscheiden hoofd-officieren van de artillerie, de generaals *Daine* en *Langerman*, gevolgd van eene talrijke staf waren er bij tegenwoordig. De eerste schoten gingen zeer juist, en de projectilen overschreidden verre het doel. Men was met de sterkste lading begonnen (13 kil.): men deed alzoo, met de lading allengskens te verminderen, 5 schoten. Eindelijk op het zesde schot sprong de mortier in de lengte in twee stukken.

Het bovenstuk, wegende nagenoeg 3000 kil, werd 40 meters in de hoogte geworpen, en viel ongeveer 30 meters achter het stuk neder. Het benedenstuk van gelijke grootte, wierd eenige meters vooruitgeworpen.

Gelukkig is hierbij niemand geblesseerd; maar men begrijpt gemakkelijk, welke ongelukken eene dergelijke gebeurtenis zou hebben veroorzaakt, indien de mortier in verscheidene stukken was gesprongen; want officieren en soldaten stonden zeer nabij dit colossale stuk, op het oogenblik van de uitbarsting.

(*Bredasche Courant.*)

BELGIE.

BRUSSEL, 19 *Junij.* Men leest in de *Emantipation* dit volgende opmerking: Men rekent dat 35,000 man van het Hollandsche leger aan de nijverheid wordt wedergegeven; in Belgie berekent men dat getal op 50,000. Frankrijk gaat 120,000 man afdanken, en Pruissen 70 000, te zamen 275,000 man, die ieder dagelijks bijna 75 centimen verteerden, er moest dus door de vier landen omstreeks 209 250 franken opgebragt worden. Deze 275,000 man stellen nu deze som beschikbaar, zoodat ieder schatpligtige, die het zijne hiertoe bijbragt, dit kan besparen: Wanneer zij nu werken, zullen zij dagelijks een franc verdienen, en daarenboven de geheele nationale opbrengst vermeerderen met het verschil dat er bestaat tusschen 75 centimen en 1 franc. (*Bred. Courant.*)

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 *Junij.* Het *Journal de Paris* wederspreekt heden op hooger last het berigt, door de *Augsburgsche Zeitung* medegedeeld, dat aan de vereenigde Fransche en Engelsche vloot den doortogt der Dardanellen geweigerd was, en dat op een der Fransche vaartuigen, dat denzelven wilde beproeven, werd geschoten. De berigten bij het gouvernement onder dagteekening van den 23sten Mei ontvangen, vermelden tevens de omstandigheid, welke tot dit gerucht aanleiding zal hebben gegeven. De goëlet *la Mésange*, die gewoonlijk de depeches van den Franschen gezant aan den schout-bij-nacht *Hugon* overbrengt, was namelijk onverwacht van een der kasteelen met een drietal kogels begroet, zonder dat men daarvan de reden konde begrijpen. De admiraal *Roussin* van dit voorval onderrigt, heeft zich dadelijk ernstig bij den reis-effendi beklaagd en van deze de verklaring ontvangen, dat het niet anders dan een misverstand konde zijn, wanneer men onderzoek zoude doen, en waarvoor hij bereid was voldoening te geven.

Over het algemeen is men alhier met deze inlichtingen zeer weinig tevreden.

PARIJS, 17 *Junij.* Het *Journal de Paris* deelt heden de volgende berigten uit Konstantinopel mede, welke het gouvernement onder dagteekening van den 29sten Mei zoude hebben ontvangen.

»Het Egijptisch leger heeft thans werkelijk den terugtogt aangenomen, en zal waarschijnlijk omtrent het midden der volgende maand den Taurus zijn overgetrokken. *Ibrahim*-bassa heeft den 24sten dezer Kintahia verlaten. Graaf *Orloff* erkent gereedelijk, dat daar de vrede gesloten is, de Russische expeditie geheel zonder doel is geworden Men verwacht dus dat dezelve den Bosphorus zal verlaten, zoodra de graaf *Lieven*, die eenen togt in Klein-Azie heeft ondernomen, om zich van den terugtogt van het Egijptisch leger te overtuigen, te Konstantinopel zal zijn weergekeerd.

»Intusschen zijn de Russische officieren der genie, die met eene bijzondere zending in de Dardanellen belast waren, terug geroepen, en de Turksche loodsen die het eskader bij deszelfs aankomst had aan boord genomen, zijn aan wal gezet. De *Moniteur Ottoman* heeft onderscheidene officieele stukken publiek gemaakt, welke het sluiten van een difinitief traktaat bevestigen.

»Het Fransche eskader had zich steeds in de wateren van Smyrna opgehouden; en het scheen dat het Engelsch eskader zich tot nu toe niet aan hetzelve had aangesloten. (*Bredasche Courant.*)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, 18 *Junij.* Eene particuliere correspondentie van den 28sten der vorige maand, uit Konstantinopel, door de *Augsburgsche Zeitung* medegedeeld, bevestigt ten volle dat *Ibrahim*-bassa den terugtogt had aangenomen, en dat bij het Russisch legerkorps alle toebereidselen gemaakt werden, om zoodra mogelijk den Bosphorus te verlaten. Door den admiraal *Roussin* werd op dit laatste met de meeste ijver aangedrongen, doch in overeenstemming met den Sultan en de overige gezanten, waaronder ook die van Engeland, had graaf *Orloff* verklaard, dat hij zich vooraf van de geheele ontruiming van Klein-Azien wenschte te overtuigen, opdat niet *Ibrahim*-bassa na het vertrek der Russische vloot onverwacht mogt terugkeeren. Het was dan ook uit dien hoofde dat een der adjudanten van den Russischen gezant naar Kiutahia was vertrokken.

—De laatste berigten uit Griekenland ontvangen, vermelden dat de Kroonprins van Beijeren op den 18den Mei Napoli verlaten had, om met het stoomschip *Francesco*, zijne reize naar Konstantinopel en Smijrna voort te zetten. Het Regentschap hield zich onafgebroken met de organisatie van het leger en het burgerlijk bestuur bezig. Bij het een en ander zijn vele zwarigheden te overwinnen. De ongeregelde troepen, onder den naam van Palikanen bekend, weigerden volstrekt om bij deze organisatie onder de geregelde korpsen over te gaan; zoo zelfs dat die geen welke in Griekenland geen bestaan kunnen vinden, verkozen zich naar Albanien en Thessalien, onder Turksche heerschappij, te begeven. Daar te gelijk ook de werving in een land, dat het grootste deel zijner inwoners heeft verloren moeijelijk gaat, heeft men beslo ten het te kort door vreemdelingen aan te vullen, en daartoe in Beijeren eene nieuwe werving geopend; welke voor eerst tien kompagnien infanterie, zes batterijen artillerie, en 4 eskadrons kavallerie moet uitleveren. (*Bred. Courant.*)

ADVERTISSEMENTEN.

Mengelwerk.

IETS OVER DE ARABISCHE PAARDEN.

(Uit de *Notes on the Beduins and Wahabys*, Londen 1832).

Gemeenlijk gelooft men dat de paarden die Arabie's roem uitmaken, aldaar in zeer talrijke hoeveelheid gevonden worden. Dit is echter niet het geval. Integendeel zijn in dat land, over gelijken vlakte-inhoud, minder paarden voorhanden dan in eenig ander land van Asie of Europa. Noch in de woestenijen, noch op Yemen's welriekende heuvelen treft men dezelven in zeer groote menigte, of van uitstekende waarde aan, maar derzelver teelt gedijdt alleenlijk in die welige grasvlakten en wèl bewaterde streken, die zich langs de Syrische grenzen en aan de oevers der Eufraat uitstrekken. Deze paarden hebben noch de groote of hoogte, noch de sterkte der Syrische of Egyptische, maar in schoonheid van ligchaamsbouw, in vlugheid, vurigheid en volharding vindt men op den geheelen aardbol derzelver weergade niet. De Arabieren tellen onder dezelven vijf edele geslachten, die van des Profeten vijf meest geliefkoosde stoeterijen afstammen. Deze afstamming laat zelden zich door middel van schriftelijke oorkonden bewijzen, maar de overlevering en de erkenning van alle rondom wonende volksstammen is daartoe voldoende. Telkens echter wanneer één dier paarden naar Bassora ten verkoop wordt gebragt, geeft men tevens een getuigschrift der afstamming mede, dat even zoo prachtstatig en woordrijk is opgesteld als de stamboomen van Europesche adellijke of vorstelijke familien. Burckhardt gelooft dat het getal der schoonste paarden van den edelsten teelt zich niet boven 200 verheft, en trekt het in twijfel of wel immer één enkel dier paarden uit Arabie is uitgevoerd geworden. Van diegenen, die in Europa voor Arabische doorgaan, komen de meesten uit Sijrie of andere grenslanden, alwaar wel de rassen zeer goed, maar toch van die der eigenlijke Arabische paarden verschillende zijn.

(*Overgenomen.*)

ECHTSCHEIDING BIJ DE ARABIEREN IN EGIJPTE.

(Uit den *Morning Post.*)

Volgens de Muzelmansche wet, kan een man, die zijne vrouw heeft verstoten, haar niet terug nemen, indien zij niet bevorens in handen van eenen anderen man is overgegaan, die op haar de regten hebbe uitgeoefend, welke de huwelijksband den echten man verleent.

Dikwerf genoeg gebeurt het dat een gehuwd man, in eene vlaag van gramschapswoede of gemelijken luim, onverhoeds de heillooze en onherroepelijke woorden laat ontglippen: »*Ik verstoot u!*" door welke de echtscheiding is voltrokken.

Wil dan nog een man zijne echte vrouw weder aanvaarden, zoo is hij genoodzaakt toevlugt te nemen tot het eenige middel, hetwelk hem eene zoo vreemde wet aanbiedt; dat namelijk van, dikwerf tot zeer hoogen prijs, voor eenen enkelen nacht de dienst van den eersten den besten te koopen, wien hij zorg draagt altijd zoo afzigtelijk, wanvormig en walgelijk smeerig uit te zoeken als slechts mogelijk is, omdat hij anders vreezen zoude dat het vrouwtje met de verwisseling wel in haren schik zoude kunnen zijn. Deze gelegenheids- of noodhulp-echtgenoot noemen de Arabieren *Mostahil.* Dit zonderling gebruik heeft in Egijpte het spreekwoord in zwang gebragt: »Liever duizend minnaars dan één *Mostahill.*"

(*Overgenomen.*)

Te PARAMARIBO, bij J. A. ENGELBRECHT.